

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Litteraturvetenskapliga institutionen
C-uppsats

Fittförakt och kukkärlek

- en analys av den feminiserade manligheten i *Äldreomsorgen i Övre
Kågedalen*

VT 2008

Författare: Anna Maria Fjellman

Handledare: Yvonne Leffler

INLEDNING	1
Metod och material.....	4
MANLIGHET	4
Kvinnans motsats	5
Penisen – en kraftsymbol.....	6
Homosexualitet, maskulinitet och kvinnan som erotiskt objekt	7
ANALYS	9
Äldreomsorgen i övre Kågedalen	10
Tilltalsnamn	10
Könsord och kroppsord.....	12
Utseende	14
Aktiviteter och beteende	16
Morfars och Pyrets relation.....	17
Morfars sexualitet	19
Fittföraktet	21
Feminiseringens funktion i boken	22
SLUTDISKUSSION	24
REFERENSFÖRTECKNING	26
Internet	26
Övrigt	27

Inledning

Pornografins bildspråk och koder är inte längre hänvisat endast till pornografiska filmer. Det moderna samhället är översvämmat av reklam, tidningar, böcker och andra medier där dessa tecken kan spåras och klarläggas. Fotomodeller svankar topless på stora bildtavlor, det finns stringtrosor i barnstorlek i klädaffärer och glamourmodeller pryder söndagsbilagans framsida. Sexspalter är underhållning, biografier om porrstjärnor omsätter gigantiska upplagor och sex är tillgängligt i olika format på Internet. Det går inte att förneka att den moderna tiden är besatt av sex. Det rör sig inte heller längre om en erotik som är avgränsad till heterosexualiteten, oändliga kombinationer finns tillgängliga: kille och tjej, kille och kille, tjej och tjej, kille/ kille/ tjej, MTF, FTM, dvärgar, djur, blod, wet med mera.¹ Sodomasochismen och fetischerna andas och lever i det öppna tillsammans med det mer lättillgängliga vaniljsexet. Att bryta tabun och tänja gränser är viktiga ledord, i ett sexualiserat samhälle har mystiken kring ”vanligt” sex försvunnit, för att egga och provocera behövs ständigt mer. Litteraturen är naturligtvis inget undantag. Ett verk i synnerhet fick en våldsamt uppmärksam debut. *Äldreomsorgen i Övre Kågedalen* gavs ut för första gången 1992 på Norstedts förlag och är skriven av Niclas Lundqvist (f. 1964) under pseudonymen Nikanor Teratologen, som debutant orsakade Teratologen ett ramaskri med sin bok, och pseudonymen ledde till många spekulationer kring vem som egentligen hade skrivit boken då den ansågs vara för avancerad för en ny författare. Både Stig Larsson och Sara Lidman beskylldes för att vara författaren till den makabra boken och media arbetade frenetiskt för att få fatt i skaparen för att ställa henne/ honom till svars för det bisarra verket.² Karaktärerna i boken, Morfar och Pyret, lever i en sällsynt vidrig avgrund i Kågedalen, idkar ivrigt samlag med varandra, hyllar nazismen, svär över fittans makt över rediga män och går från det ena perversa äventyret till det andra innan Morfar dödas brutalt framför Pyret under en gruppvåldtäkt. Boken är gör anspråk på att vara skriven av karaktären Pyret där ett förord förklarar hur upphittaren mördade Pyret och fann lappar fullskrivna med text i dennes ficka. Boken handlar i stora drag om karaktärerna Morfar och Pyret och hur de mördar, våldtar, härjar runt och lever i en fysisk relation med varandra trots släktskap

¹ MTF: Male to female, FTM: female to male, Wet: sexuella aktiviteter som involverar urin

² Teratologens återkomst, del 1 (http://www.youtube.com/watch?v=IsX6D_aveGI) och del två (http://www.youtube.com/watch?v=uR_YWmxSLF0&feature=related) 080425

och åldersskillnader. Hur bör *Äldreomsorgen i övre Kågedalen* klassificeras? Som provocerade litteratur? Som pornografi?

Pornografi definieras som ett material som skapar en fysisk reaktion (upphetsning) hos mottagaren (läsaren, tittaren, lyssnaren) oavsett upphovsmannens originella intention.³ Många skulle antagligen hålla med om att *Äldreomsorgen i övre Kågedalen* är pornografisk men skulle nog tveka inför den definitionen om det som definieras som pornografi skapar upphetsning hos mottagaren.

Oavsett om Teratologen avsåg det eller inte, skapade han ett verk som provocerar i dubbel bemärkelse. Först för att boken rimligen klassas som pornografisk litteratur. Trots sexfixeringen nuförtiden kan fortfarande pornografi provocera och synnerligen inom litteraturen som är en ”fin” och ”respektabel” uttrycksform. För det andra gör bokens förmåga att inte finna något tabu för äcklande för att bryta att den ger läsaren en mer skamfylld upplevelse än vad filmerna på Internet kan tillhandahålla. Vem blir upphetsad av incest, mord och våldtäkt och erkänner det?

Men Teratologen som tangerar på absurdhetens gräns sedan 1992 har haft energiskt sällskap sedan länge. I början av 1980-talet antrade Onkel Kånkel och hans kånkelbär den svenska musikscenen och könsrocken var född. Onkel, huvudmannen bakom musiken och texterna spelade in ett antal skivor vars bristande kvalité endast överträffades av sångernas texter. Endast ett par få livespelningar genomfördes med huvudmannen iförd en skyddande mask för ansiktet samt i sällskap med en förståndshandikappad man som del av showen. Med rötter i punkrörelsen är könsrocken en genre som definieras av texterna till musiken snarare än musiken i sig. Könsrocken är alltså inte per automatik rock utan musik vars texter avhandlar diverse stötande och uppseendeväckande ämnen där ofta svordomar och könsord ingår.⁴ Onkel Kånkels texter består av fyndiga rim om avföring, pedofili, nazism, homosexualitet och funktionshinder i syfte att provocera och förlöjliga.⁵ Paralleller till *Äldreomsorgen i övre Kågedalen* och Teratologen är inte svåra att dra. Att se boken som en del av och utveckling ur en rörelse snarare än en isolerad företeelse ger onekligen läsningen ett helt nytt perspektiv. Både musiken och boken kan ses som ett hyllande av alla tings förlöjligande där spott och spe vräks över det som anses tabubelagt av samhällsnormen.

³ Hirdman, Anja ”Den ensamma fallosen” (Stockholm, Atlas, 2008) s. 40

⁴ Wikipedia bör inte anses som en alltför tillförlitlig källa men i bristen på andra skriftliga källor ger mig inga alternativ. <http://sv.wikipedia.org/wiki/Könsrock> 080429

⁵ http://sv.wikipedia.org/wiki/Onkel_Kånkel_and_his_kånkelbär 080429

Men *Äldreomsorgen i övre Kågedalen* vältrar sig djupare i gyttjan och går snäppet längre än Onkel Kånkel. Teratologen stöter och blöter inte bara könsorden utan glorifierar även ett miserabelt och äcklande machoideal där världens avskräde och ondska representeras av kvinnor och fittan. Homosexualitet, männen och kuken i sin tur tronar däremot på förstaplatsen. Att *Äldreomsorgen i Övre Kågedalen* inte är en sällsynt äcklande litterär anomali är viktig poäng att ta till sig. Och även om käre Nikanors budskap är klart och tydligt i alla hans texter (Gör vad du vill ska vara hela lagen!⁶) innehåller boken mer djup än vid en första anblick. Varje författare har en intention med sitt skrivande på samma vis som om texten har lika många tolkningar som det finns läsare.⁷ Trots detta tycks *Äldreomsorgen i Övre Kågedalen* roa samtidigt som den äcklar och provocerar. Boken som symbol i en tämligen machobetonad subkultur och kultstatus bland de trogna läsarna gör uppsatsens syfte än mer spännande. Den sexualitet och begreppssystem kring manligt och kvinnligt genus som förmedlas i boken är delvis stick i stäv med vad som kan förväntas och en andra läsning av boken avslöjar en del inkonsekvenser. Författarens tycks mixa friskt mellan stereotypa manliga och kvinnliga egenskaper och aktiviteter och låter Morfar virka och bära högklackat medan han samtidigt fördömer kvinnor, kvinnligt och kvinnoälskare. Är kvinnliga attribut i sexuella sammanhang en nödvändighet trots att parterna alla är män?

I en bredare diskussion är det rimligt att fundera över att vissa attribut onekligen existerar hos olika människor oavsett kön och att det är samhällsnormen som har definierat dessa som kvinnliga eller manliga. Men i denna uppsats är det den värld som Teratologen har skapat i sin bok som är i fokus och inte en diskussion kring huruvida samhällets normer är rätt eller fel. Något värt att nämna är att genus och sexualitet som begrepp är knutna ihop på ett sådant sätt som gör det nästan omöjligt att separera dem. Genus återspeglas i sexuella handlingar och sexuella roller som i sin tur kommer från uppfattning om genus och vice versa. I denna uppsats kommer dessa två begrepp separeras och behandlas till viss del under olika avsnitt och rubriker men även i anslutning till varandra.

Uppsatsens syfte blir att genomföra en analys för att belysa hur manligt genus och den manliga sexualiteten beskrivs i *Äldreomsorgen i Övre Kågedalen* med en specifik

⁶ Teratologen, Nikanor: *Apsefiston* (Vertigo, 2002) s. 8

⁷ Hansson, C. Entzenberg, C *Modern litteraturteori del 1: från rysk formalism till dekonstruktion* (Studentlitteratur, 1993) s. 319-321

inriktning på feminisering. Frågeställningarna är: Vilka feminina inslag finns inkorporerade i den manliga sexualiteten i *Äldreomsorgen i övre Kågedalen*? Och vilket genus förmedlas i boken? Vad har dessa för funktion i boken?

Forskningen kring Nikanor Teratologens författarskap och hans texter existerar inte. Författaren nämns i en del böcker och litterära tidskrifter⁸ samt behandlas i ett fåtal studentuppsatser, utöver detta är han frånvarande i forskningen. Detta gör denna uppsats mer komplicerad men också mer tacksam.

Metod och material

För att kunna diskutera genus och manlig sexualitet är det relevant att ta avstamp i forskning som berör förklaringar och klarläggande av detta. Jag har valt att vända mig till genusforskningen. David L Gilmore har i sin bok *Manhood in the making – cultural concepts of masculinity* (1990) undersökt gemensamma uppfattningar om manlighet i olika kulturer och kommer användas som en källa till en kort introduktion av begreppet 'manlighet'.⁹ Yvonne Hirdman diskuterar i *Genus – om det stabilas föränderliga former* (2001) om det myter och föreställningar som omger 'kvinnligt' och 'manligt' och ger en utgångspunkt för undersökningen men gör inte uppsatsens teoretiska underlag fullständigt då ytterligare diskussion kring sexualitet i detalj saknas. Anja Hirdman behandlar den manliga sexualiteten i sin bok: *Den ensamma fallosen* (2008) vars argumentation knyter ihop resonemanget i denna teoretiska del. Min metod kommer att bestå en analys av *Äldreomsorgen i övre Kågedalen* (1992) med ett genusteoretiskt perspektiv med fokus på den manlighet, dess beståndsdelar (genus och sexualitet) samt en koncentration på de avvikelser från dess generella definition som boken innehåller.¹⁰

Manlighet

I de flesta samhällen återfinns en stark norm som innehåller uppfattningar om könens identitet och egenskaper som tillskrivs dessa, exempelvis: kvinnligt och manligt, passivt och aktivt, mjuk och hårt, vek och stark. Manlighet som begrepp borde rimligtvis upplevas olika i kulturer som där andra starka kulturella skillnader

⁸ Se exempelvis Provens, Nr. 1, 2006, Årgång 25 (norrländsk litterär tidskrift)

⁹ I boken framkommer det att det finns en del samhällen där "manlighet" som begrepp inte är relevant för varken de manliga invånarna och samhällsnormen. Dessa till viss del androgyna samhällen kan dock ses som undantag på grund att de är i minoritet och till stor del består av förindustriella samhällen och kommer inte att behandlas i denna uppsats. Se Gilmore, David D: *Manhood in the making – Cultural concepts of masculinity* (New Haven & London, Yale University Press, 1990) s.201ff

¹⁰ En närmare förklaring kring metoden återfinns under rubriken: Analys – en introduktion.

existerar. David Gilmore drar dock slutsatsen att även om det kanske inte existerar en strängt definierad universell ”man” som ideal finns det däremot en manlighet som kan ses överallt förekommande i den meningen att det går att kategorisera tre kriterier som kan ses som definitionen av manlighet i många kulturer:

To be a man in most of the societies we have looked at, one must impregnate women, protect dependants from danger, and provision kith and kin. So although there may be no 'Universal Male', we may perhaps speak of a 'Ubiquitous Male' based on these criteria of performance. We might call this quasi-global personage something like 'Man-the-Impregnator-Protector-Provider'.¹¹

Sammanfattningsvis innebär detta beteende förväntningar på männen och kan ses som grunden i manlighetens funktion i samhället. Utifrån detta kan det i så fall konstateras att manligheten skulle kunna ses som nödvändig faktor i ett samhälles överlevnad. Gilmore drar samma slutsats och påpekar att i samhällen med hård miljö och knappa resurser ses manligheten som mest nödvändig och betonas starkt som en inspiration.¹² Graden av manlighet varierar alltså med samhällets utveckling och tillgång men det innebär inte att manligheten som överordnad mall inte existerar i utvecklade postindustriella samhällen – i nästa avsnitt förklaras ’mannens’ manlighet i mer utvecklade resonemang.

Kvinnans motsats

Manlighetens viktigaste mantra är att man som man är distanserad från kvinnan och mannen är kvinnans motsats.¹³ Att orden ”inte kvinna” är en del i definitionen av manlighet är relevant när manlighet som begrepp diskuteras. För att kunna definiera vad en ’man’ är måste det samtidigt vara klart vad en ’kvinna’ är. En polarisering mellan könen är alltså nödvändig för att kunna belysa de som två individuella begrepp. Yvonne Hirdman resonerar om att mannen till skillnad från kvinnan ses som mer mångsidig och är svårare att pådyvla en snäv definition.¹⁴ Historiskt sett har dock mannen haft olika egenskaper och ideal att förhålla sig till, under exempelvis romantiken beundrades och förespråkades den gråtande männen som mansideal.¹⁵ Det

¹¹ Gilmore, David D: *Manhood in the making – Cultural concepts of masculinity* (New Haven & London, Yale University Press, 1990) s. 222-223

¹² Ibid. s. 224-225

¹³ Hirdman, Yvonne: *Genus, om det stabila föränderliga former* (Malmö, Liber, 2001) s. 57f

¹⁴ Ibid. s. 47

¹⁵ Se Hansen, Peter ”Den gråtande mannen” (2004), Tvärsnitt 1:04 <http://www.vr.se/huvudmeny/arkiv/2004/tvvarnsnittnr12004.4.64fbca2110dabf7901b8000662.html> 20080518

som håller ihop det manliga idealet, vilka egenskaper som normen än väljer att tillskriva det, handlar om dess position: den manliga överordningen alltid förblir intakt.¹⁶ Detta innebär att när definitionerna av manligt och kvinnligt ska utredas och då mannen allra främst inte är kvinna, är han alltså de kvinnliga egenskapernas motsats det vill säga, den överordnade parten och hon är den underordnade.

Penisen – en kraftsymbol

I denna uppsats ses manligheten som ett begrepp som kan delas i de tätt sammanbundna beståndsdelarna: genus och sexualitet. Teoretiska resonemang kring den manliga sexualiteten blir angelägna för uppsatsen eftersom *Äldreomsorgen i Kågedalen* i allra högsta grad är en pornografisk bok, men även för att sexualitet är en betydande del av föreställningen om manligt:

Att sexualitet har så stor betydelse för idéer om maskulinitet beror på att det handlar om så mycket annat än sexuell tillfredsställelse. Det rymmer aspekter av manlighet överlag. Det kopplas till initiativtagande, till kontroll och till handlingskraft.¹⁷

Mannen definieras inte av sin kropp (som kött) och ska inneha sunt förnuft, till skillnad från kvinnan definieras som kött och som styrs av sin kropp, lust och behov.¹⁸ Trots detta är den största representanten för den manliga sexualitet: penisen. Ofta beskrivs den som ett objekt med en vilja som kan kontrollera mannen utifrån sitt sexuella begär. Genom att dess starka position som symbol för manliga sexualitet, distanseras könet från mannen vilket innebär att män kan uppleva sig som frånkopplade från den egna sexualiteten. Kvinnan har, i motsats till mannen, flera uttryck och koder för den kvinnliga sexualiteten: halvsänkta ögonlock, öppen mun och smekningar.¹⁹ Dessa koder förknippas starkt med en sexuell och sexig kvinna medan om en man skulle försöka genomföra samma bildspråk skulle denne uppfattas som homosexuell, eller som att det var riktat till homosexuella.²⁰ Penisen uppfattas och omnämns ofta som ett vapen i bl.a. pornografiska filmer, där den ”skjuter” sperma så långt som möjligt och gärna i någons ansikte eller också används för att smiska underliv eller ansikten.²¹ På samma sätt som kvinnors handlingar i

¹⁶ Hirdman, Anja: *Den ensamman fallosen* (Stockholm, Atlas, 2008) s. 19

¹⁷ Ibid. s. 28

¹⁸ Hirdman, Yvonne: *Genus, om det stabila föränderliga former* (Malmö, Liber, 2001) s. 52

¹⁹ Hirdman, Anja: *Den ensamman fallosen* (Stockholm, Atlas, 2008) s. 65-66

²⁰ Ibid. s. 56

²¹ Ibid. s. 28

pornografiska filmer ofta cirkulerar kring att tillfredställa den manliga aktören, cirkulerar männens upplevelse på vad han presterar: dvs. penis och penetrationen är i centrum. Kvinnans njutning är beroende av penis och visar detta genom att stöna högt, skrika och le breda uppskattande leenden. Mannens njutning i sin tur symboliseras av sammanbitna miner och självbehärskning. Som nämnt innan blir därmed penis symbolen för manlighet, auktoritet, den manliga sexualiteten, ett objekt för dyrkan och njutning hos kvinnor medan mannen som person är distanserad och reducerad till detta enda könsorgan för njutning och sexuell utlevnad.²²

Homosexualitet, maskulinitet och kvinnan som erotiskt objekt

Maskulinitetens fundament är autonomi och rationalitet. Den känslomässiga distansen är en relevant del av maskuliniteten, då mannens natur som autonom, självständig och förnuftig gör att han måste framstå som oberoende av den känslomässiga kvinnan.

Detta hör också samman med hur mannens kropp distanseras med sitt könsorgan som central punkt och hur mannen i sin helhet bibehåller ett avstånd för att vara den överordnade parten. För att bevara sin auktoritet måste därmed mannen ha en känslomässig distans till kvinnan, som är hans motsats och underordnade.²³ Vägen till att bli maskulin kräver alltså att man separerar sig och inte identifierar sig med det som är feminint.²⁴

Detta är den maskulinitet som lägger det som kopplas till det feminina helt utanför sig själv, och som skyr homosexuella män, eftersom manlig sexualitet ska förstås och uttryckas som något enhetligt, ett begär som ska riktas mot samma sak. Den ilska och ibland hat som riktas mot homosexuella män är ett tecken på den betydelse sexualitet har för det maskulina.²⁵

Till skillnad från manlig sexualitet som representeras av penis istället för kroppen är den kvinnliga sexualitetens främsta symbol kroppen. Den kvinnliga kroppen blir också en symbol för all sexualitet, en bärare av lust och ställföreträdare för begär då mannen saknar ett uttryck för detta.²⁶ Kvinnans frihet att uttrycka sexuell längtan och åtrå med sin kropp blir därmed en kraftig kontrast mot mannens kroppsliga fångenskap:

²² Hirdman, Anja: *Den ensamman fallosen* (Stockholm, Atlas, 2008) s. 69ff

²³ Ibid. s. 22-23

²⁴ Ibid. s. 25

²⁵ Ibid. s. 30

²⁶ Ibid. s. 43-44

Dubbelheten inför det feminina – förakt och längtan – blir följaktligen en konsekvens av de idéer som maskulinitet vilar på. Om det feminina ska stå för det som män inte ska eller bör vara, men behöver, kan kvinnor bli bärare både av det som nedvärderas – det man inte vill veta av – och utifrån samma projektion ett ideal – det man inte kan uttrycka själv men längtar efter.²⁷

Kvinnans genus som inbegriper underordnande, (som nämndes tidigare) i samklang med hennes möjlighet att uttrycka sexuellt begär gör oundvikligen att mannen förvandlas till bedömare för det är mannen och penis som kvinnan ska locka och förföra och det är han som avgör om hon ”lyckas” eller inte:

Det sexuella fogas ihop med idéer om framgång och misslyckande som ska prägla hegemonisk maskulinitet, det är något som ska uppnås och utföras som ett bevis på ”herravälde”. Och ett uttryck för denna position är just den ”manliga blicken”, den som ska riktas mot den andras kropp, och hållas långt bort från den egna. Men blicken-på-Kvinnan är en blick som intar en särskild plats i görandet av maskulinitet. Män ska titta, ska tycka om att titta och gärna titta tillsammans.²⁸

Maskuliniteten framställs genom den kvinnliga kroppen då hennes reaktion på hans könsorgan blir en bekräftelse på mannens sexualitet. Ett begrepp brukar tas upp i anslutning till detta: nämligen den manliga blicken, vars definition lyder:

Den manliga blicken är att kvinnan framställs som ett erotiskt objekt, att framställningen av femininet är gjord för mäns njutning och att detta seendeförhållande på ett tydligt sätt symboliserar maskulin överordning.²⁹

En stor del av kvinnans förvandling till ett erotiskt objekt är också olika externa attribut som är vanliga inom pornografi, erotiska bilder och böcker med mera. Smink, högklackat, smycken, BH, spetstrosor och stringtrosor blir representanter för åtra hos betraktaren men också en exhibitionistisk utlevelse för kvinnan och tydliga symboler för en feminin och kvinnlig sexualitet.³⁰

Kvinnan som ett begärligt och erotiskt objekt är även sammankopplat med ett förakt inför homosexuella män. Homosexuella män använder sig av det bildspråk och de uttryck som en kvinna använder för att ”locka” och ”förföra” och har, till skillnaden från den heterosexuella mannen, en större frihet att uttrycka sin lust och sitt begär. Utifrån detta kommer också den homosexuella mannen förknippas med kvinnan,

²⁷ Hirdman, Anja: *Den ensamma fallosen* (Stockholm, Atlas, 2008) s. 27

²⁸ Ibid. s. 31

²⁹ Ibid. s. 33

³⁰ Ibid. s. 72

underordningen och någonting som ska föraktas.³¹ Då den manliga kroppen inte har något bildspråk för att signalera och väcka kvinnlig lust kommer oundvikligen sexuella uttryck med den manliga kroppen överhuvudtaget tolkas som homosexuellt eller för homosexuella.³²

Analys

Analysens utgångspunkt är citat och stycken från texten som sorterats under olika kategorier av feminisering. De fyra kategorierna är: Tilltalsnamn, Könsord och kroppsord, Utseende samt Aktiviteter och beteende. Dessa är specifikt utvalda för att kunna täcka upp de tänkbara uttrycken för och beskrivningar om karaktärernas genus och sexualitet i boken och specificeras i tabell 1:

Tabell 1

KATEGORIER	
Tilltalsnamn	Egennamn, smeknamn, öknamn, tillmäle – som karaktärerna använder om och till varandra, i både dialoger och beskrivningar.
Könsord och kroppsord	Ord som syftar på karaktärernas könsorgan eller andra delar av kroppen, i både dialoger och beskrivningar.
Utseende	Ord och uttryck om karaktärernas utseende, i både dialoger och beskrivningar.
Aktiviteter och beteende	Ord och uttryck som beskriver, klargör och behandlar karaktärernas beteende och aktiviteter i både dialog och beskrivning.

Första delen av analysen redogör för tydliga exempel på de olika kategorierna och syftar till att försöka svara på de två första frågeställningarna: Vilka feminina inslag finns inkorporerade i den manliga sexualiteten i *Äldreomsorgen i övre Kågedalen*? Och vilket genus förmedlas i boken?

Den andra delen av analysen vidareutvecklar resultaten från första delen och diskuterar i en längre argumentation hur Pyret och Morfars relation ser ut, hur Morfars sexualitet ser ut, om fittföraktets betydande roll i boken samt en avslutande argumentation den tredje och sista frågeställningen: om feminiseringens funktion i boken.

³¹ Ibid. s. 25-27

³² Hirdman, Anja: *Den ensamma fallosen* (Stockholm, Atlas, 2008) s. 56

Äldreomsorgen i övre Kågedalen

Bokens karaktärer består huvudsakligen av män och dessa feminiseras tydligt inom olika områden i boken. Fokus kommer dock här att ligga på Morfar och Pyret, även om citat om/ från/ av andra karaktärer kommer att tas fram för att belysa mina resonemang ytterligare. En del av citaten kommer även att upprepas under olika kategorier då de är av sådan natur att de platsar i flera.

Tilltalsnamn

Genomgående i texten är att karaktärerna sinsemellan och om varandra använder smeknamn och tilltalsnamn som vanligen skulle uppfattas som könsbestämda och feminina (även om de nödvändigtvis inte behöver vara det i alla sammanhang). Morfar använder feminina smeknamn både i tilltal med och om Pyret:

- Kom å sätt dä i knä, kickan, gos morfar (...).³³ (Morfar till Pyret)
- Sådär, nu ä du ett fullfjädrat luder...³⁴ (Morfar fixar till Pyret)
- De här ska du ha, lillan. O så fin du ä i nä!³⁵ (Morfar klär Pyret)

Utifrån citaten blir det tydligt hur Morfar tilltalar Pyret med namn som inte bara är feminina i sin karaktär men som också (till stor del) signalerar en föräldraliknande relation dem emellan. ”Kickan” och ”lillan” är benämningar för en liten flicka, vilket gör att Morfar styrker sin relation som förälder till Pyret. Samtidigt gör han Pyret till en del av den feminisering av det manliga könet som är genomgående i boken (och som diskuteras och redogörs för längre fram).

Morfar använder även en liknande jargongen även om och med andra karaktärer i boken:

- Men hej älskling! kvittra han å sprätta mä på hjässan för att få mä å sluta.³⁶ (Morfar konverserar med annan karaktär av manligt kön)
- Där ligg en gammal flamma, Mauritz Hamilton, mindes morfar.³⁷ (Morfar om annan karaktär av manligt kön)
- No wål hen ån rå, raring, trodde morfar, drog ett halsbloss, å fimpa i fontanellen min.³⁸ (Morfar till annan karaktär av manligt kön)

³³ Teratologen, Nikanor: *Äldreomsorgen i Övre Kågedalen* (Stockholm, Norstedts, 1992) s. 246

³⁴ Ibid. s. 225

³⁵ Ibid. s. 275

³⁶ Ibid. s. 73

³⁷ Ibid. s. 118

- Hilding darling, viska han å höll Hildings skabbiga huve mot sitt insjukna bröst, ja känn att ja måst dra må hemåt vägen innan ja tjära ner mä i dä igen. Ja tro vi skull ha passa jättebra ihop, men du ä för fin för mej.³⁹ (Morfar om annan karaktär av manligt kön)

- Du ha okristlit goa rökverk, darling, kvittra morfar å åma sä som en säljagarhora.⁴⁰ (Morfar)

Smeknamn sinsemellan kan ses som ett självklart inslag i kärleksrelationer. Morfars schizofrena sätt att tilltala andra karaktärer med ömsom kärleksfulla smeknamn och ömsom väldigt hatisk jargong tycks bero på sammanhang, situation och Morfars syfte.⁴¹ Morfars sätt att tilltala karaktärerna utifrån dessa feminina tilltalsnamn innebär att han för det första fastställer den hierarkiska relationen mellan de två: han är man, den andra karaktären är ”kvinna” (den underordnade parten) men han klargör även genom detta vilka förväntningar som gäller på den andra karaktären (i egenskap av den underordnade parten/ ”kvinnan”). Men även vice versa är sant: i relationer där Morfar tar på sig den kvinnliga rollen, använder han sig av tilltalsnamnen för att försöka etablera en potentiell (eller rådande) sexuell relation mellan han och den andra karaktären.

Vissa är dock klart könsbestämda och feminina utan undantag och tycks oftast bestå av olika ”titlar” som vanligtvis kopplas samman med kvinnligt genus:

- Du va söt som en död tös, ljög morfar syrlit å smutta på sponken.⁴² (Morfar om annan karaktär av manligt kön)

- För nu måste du bjuda på dä själv vare sä du vill eller int. Vi ta in han i sovrumme, nicka han åt mamsell Westermark.⁴³ (Annan karaktär till annan karaktär av manligt kön)

Hugo blev grå som fru Öberg. Han var husmor ut i kukspetsen, å varje spydihet fick han wal uti eint, särskilt om de gällde mat å mos. Han täckte sina tårade ögon me dom reumatiska händerna å grät tyst, en levande död förbråelse, me en rökringande Cecconencigarr mellan ciklidläpparna.⁴⁴ (Annan karaktär av manligt kön)

- Lungen dä, Ralfgumman, skratta Johan (...)⁴⁵ (Annan karaktär till annan karaktär av manligt kön)

³⁸ Ibid. s. 125

³⁹ Teratologen, Nikanor: *Äldreomsorgen i Övre Kågedalen* (Stockholm, Norstedts, 1992) s. 130

⁴⁰ Ibid. s. 167

⁴¹ Mer om detta under rubriken; Morfars sexualitet.

⁴² Ibid. s. 126

⁴³ Ibid. s. 313

⁴⁴ Ibid. s. 310

⁴⁵ Ibid. s. 317

(...) Tant Eskil i Tåme. Han va som bleihli å skulle plåntis bjuda på blandrassaft å prästmjällspudrade hampagiffjar me levande nejonögon i.⁴⁶ (Morfar om annan karaktär av manligt kön).

En del av namnen är även av sexuell (och ibland nedlåtande) karaktär:

- Men du kan ju allti försöka me Tattar-Torsten på Högåsen, han lär ju vara en kåt en katta.⁴⁷ (Konversation mellan Morfar och andra karaktärer)

- Eskil ä ett härligt gammalt sprutluder (...)⁴⁸ (Morfar om annan karaktär av manligt kön)

- Kåtkäring, fnös ja. (...) ⁴⁹ (Pyret till annan karaktär av manligt kön)

- Så han hade väl ryssblod i kroppen, den satans slampan.⁵⁰ (Morfar om annan karaktär av manligt kön)

- Hu va du ä mogen, süsse pussy (...) ⁵¹ (Annan karaktär till Pyret)

En av karaktärerna beskrivs dock här ovan som ”...ett gammalt sprutluder” i positiv bemärkelse, att vara den mottagande delen av samlaget blir då i sin tur en, av andra, uppskattad position. Men en annan karaktär får också tillmälet: ”...kåtkäring”. Ambivalensen mellan att åtrå de manliga karaktärerna som har anammat kvinnliga attribut och egenskaper och förakta och är en del av den madonnahora liknande problematiken som diskuterats tidigare. Att som man både längta efter, begära och förakta det feminina.

Könsord och kroppsord

I texten framkommer det även en annan kategori: de feminiserande könsorden och kroppsorden. De används även i dialoger men oftast i beskrivningar om och av karaktärer och syftar på uttryck, slang och andra beskrivningar som vanligtvis används om kvinnor och förknippas med femininitet. Deras funktion verkar främst vara till att tillskriva någon ett kvinnligt underliv eller kroppsform trots att karaktären är av manligt kön.

Nyllet va så förbannat gulli, han hade som nå små persikofjun inne i dosan.⁵² (Morfar om annan karaktär av manligt kön)

⁴⁶ Ibid. s. 96

⁴⁷ Teratologen, Nikanor: *Äldreomsorgen i Övre Kågedalen* (Stockholm, Norstedts, 1992) s. 119

⁴⁸ Ibid. s. 316

⁴⁹ Ibid. s. 315

⁵⁰ Ibid. s. 129

⁵¹ Ibid. s. 171

⁵² Ibid. s. 118

- Men va i all sin dar, gnydde han å gned sä på hängtissarna, vars vårter styvna av rädsla.⁵³ (Annan karaktär av manligt kön)

Nu satan skulle han få sä ett skott i råtтан, n'Olle, he va bara så!⁵⁴ (Morfar om annan karaktär av manligt kön)

(...) gapa mjölnarmödisen.⁵⁵ (Annan karaktär av manligt kön)

- Moder Teresa, du sugga me de urlakade spenarna, va vi hora i Kvarn-Olles jungfruliga kött, jäste Hilding å la armen om morfar.⁵⁶ (Annan karaktär om annan karaktär av manligt kön)

- Är du klar över att Himmlers kabbar smaka aprikos?⁵⁷ (Morfar om annan av manligt kön)

(...) djupt in i morfars anlupna smultrongrotta.⁵⁸

- Men du gjorde bra ifrån dä, må ja säja, berömde morfar å fingra me tummen i skåran min.⁵⁹ (Morfar till Pyret)

Bäst ja stod där kom en lång, svartklädd, skalli kar me runda glasögon fram å tog mä på brösten...⁶⁰ (Pyret)

Han hade otäcka sugmärken på tuttarna å turkåsa papiljotter i sina få hårstrån.⁶¹ (Pyret om annan karaktär av manligt kön)

I boken är fittan och kvinnor något ondskefullt och avskyvärt. Trots detta används synonymer till det kvinnliga underlivet regelbundet som beskrivande term trots att det är det manliga underlivet eller analen som åsyftas. Anmärkningsvärt är dock att ordet 'fitta' aldrig används bokstavligen av och om de manliga karaktärerna i positiv bemärkelse utan endast omskrivningar som exempelvis smultrongrotta eller dosa. De gånger när 'fitta' uttryckligen används är det oftast i negativ bemärkelse:

- Vik dä dubbel å slicka din egen fitta, såsmuff!⁶² (Pyret till annan karaktär av manligt kön)

Du ska få puffran i fisfittan din, så nu kan du bere dä på ett sista dunderknuff!⁶³ (Annan karaktär till Morfar)

⁵³ Ibid. s. 123

⁵⁴ Teratologen, Nikanor: *Äldreomsorgen i Övre Kågedalen* (Stockholm, Norstedts, 1992) s. 128

⁵⁵ Ibid. s. 128

⁵⁶ Ibid. s. 129

⁵⁷ Ibid. s. 131

⁵⁸ Ibid. s. 173

⁵⁹ Ibid. s. 177

⁶⁰ Ibid. s. 227

⁶¹ Ibid. s. 306

⁶² Ibid. s. 315

⁶³ Ibid. s. 175

Att spela på en anammad kvinnlighet blir här därmed en helt annan sak än att vara kvinna. Det kan ses som kvinnan, som kropp, är avskuren från kvinnligheten och den ena är representanten för samhällsfördärv (kvinnan i form av kropp) men den andra är en nödvändighet för sexuella relationer och förförelsen (kvinnligheten).

Utseende

I texten feminiseras även karaktärerna genom att bära olika stereotypa kvinnliga attribut i form av exempelvis högklackat, smink och rosafärgade kläder. Kontrasten blir slående och går stick i stäv med det kvinnoförakt som texten förmedlar. Denna kategori har dock två dimensioner av uttryck. En dimension är ytlig och enkel att klarlägga: där handlar det om att ikläda karaktärerna i attributens fysiska form:

Morfar höll händerna sedesamt knäppta, han bar ett rosa nattlinne å ett par svarta pudeltoffler.⁶⁴

Morfar var klädd i en Barbouroljerock å en mossgrön Patagoniatröja. Han bar byxor av flickskinn å ett par krämfärgade, höglackade havsutterstövlar.⁶⁵

Han ha smala läppar, stark tunga, mycke spott å ögona välvde bakom dom grönsminskade ögonlocken.⁶⁶ (Morfar)

Han skaka askan ur sina råsa lärtbyxor å fäste sossekepsen me en haksnodd.⁶⁷ (Morfar)

Han hade otäcka sugmärken på tuttarna å turkåsa papiljotter i sina få hårstrån.⁶⁸ (Pyret om annan karaktär av manligt kön)

Ja raka pungen å pudra stjärten, å ja minns att Såppa-John rulla håret åt mä, för Frusse satt på torken.⁶⁹ (Pyret)

Morfar hade på så sin svavelfärgade rökrock, en fin chockrosa slipåver, utsvängda gabardinbyxor å ett par pumps i saffran.⁷⁰

Han drog ner trosorna å smorde in de håriga rövhålet me svinister.
- Ja ska säga dä en sak, Hilding Marlene, å hej er detta: ja är ingen bra kvinna, snyfta han.⁷¹ (Morfar till annan karaktär)

Ja fick ha bånsgjulen å ett par av byxerna, å sen valde morfar ut en maskrosmönstrad bahytt å ett par stövletter ur smutstvättkorgen.⁷² (Pyret)

⁶⁴ Teratologen, Nikanor: *Äldreomsorgen i Övre Kågedalen* (Stockholm, Norstedts, 1992) s. 40

⁶⁵ Ibid. s. 58

⁶⁶ Ibid. s. 80

⁶⁷ Ibid. s. 130

⁶⁸ Ibid. s. 306

⁶⁹ Ibid. s. 245

⁷⁰ Ibid. s. 304

⁷¹ Ibid. s. 172

⁷² Ibid. s. 275

- Kan du förlåta mä? snyfta morfar å tände en violcigg i ett bäckenbensmunstycke, ja skulle ge va som helst för å ha nå ogjort.⁷³ (Morfar till annan karaktär)

Morfar ikläder inte bara sig själv i dessa attribut utan även Pyret ikläder dessa och i ett särskilt avsnitt i boken förklarar Morfar, efter han sminkat Pyret, att han nu kanske kan få någon mans uppmärksamhet:

- Lite rött å svart i ditt slätstrukna ansikte kanske kan få de å rycka i nån MS-kuk, om du ha tur...
Han sminka mä under gatlyktans dödsvita sken, å sen fick ja en titt på mä själv i en rund liten spegel... Ja såg för djävli ut.... fast på ett annat sätt än vanlit.... Ja bytte om till hennes svarta ålskinnsdress, tog på mä mockajackan, strumpbyxerna å pumpsen...⁷⁴ (Morfar ordnar Pyret)

Ett betydande moment i Pyrets sexuella utveckling blir att lära sig att se ut som ett luder är vad som krävs när en man ska införskaffas. Genom detta förmedlas även bilden att ett luder är det som attraherar en man och att Pyret i sig själv inte är tillräcklig. De externa attributen som vanligen bärs av kvinnor, bärs här av männen för att attrahera andra män. Deras funktion har dock samma betydelse, som hos den kvinnliga sexualiteten (locka, förföra, sexuell utstrålning). Morfar uttrycker inte bara en uppfattning om att det krävs smink för att få någon kuk att rycka utan också att även Pyret med smink knappt har någon chans. Viljan att föra vidare en slags kunskap om sex och relationer (som förälder/ lärare) blandas med hån och förakt om Pyret fysiska företrädanden (som person). Han gör klart att Pyret inte duger som han är för andra män (spelar rollen som bedömare) och att ansträngning och transformation är viktig (som betecknas av bärandet av yttre attribut) för att duga. Pyrets status som underordnad stärks genom detta och inkorporeras i hans självbild vilket även blir tydligt i andra delar av boken:

- Ja vet int de, sa ja å titta ner på kuken. Den va inte mycke å ha, de hade ja klart för mä.⁷⁵(Pyret om sig själv)

Den andra dimensionen handlar snarare om en mer förtäckt feminisering där de manliga karaktärernas utseendet beskrivs i termer och uttryck som för tankarna till att de beskriver ett kvinnligt objekt snarare än ett manligt dito:

⁷³ Ibid. s. 304

⁷⁴ Teratologen, Nikanor: *Äldreomsorgen i Övre Kågedalen* (Stockholm, Norstedts, 1992) s. 225

⁷⁵ Ibid. s. 104

Tant Eskil va rundnätt å snepper, men dåli på att prata.⁷⁶ (Morfar om annan karaktär av manligt kön)

Paul va späd å nätt som en älva.⁷⁷ (Pyret om annan karaktär av manligt kön)

Omänskligt mager, me gul collegetröja, blå mysbyxer å ängsliga ögon.⁷⁸ (Pyret om annan karaktär av manligt kön)

(...) i Pauls alabasterkinder.⁷⁹ (Annan karaktär av manligt kön)

Han trådde in ett brinnande paket Greve Hamilton mellan sina knullgoa läppar.⁸⁰ (Annan karaktär av manligt kön)

Han bet blint me sin ankomna käft, men n'Paul steppa undan som en paljettdansös.⁸¹

- Graoul ä liten å nervös me hy av pärlemor å ögon som bärnsten. Han ha variga bitmärken på kinderna å i pannan. Han sakna känslor men ha lätt för å gråta.⁸² (Konversation mellan andra karaktärer)

(...) morfars isblå ögon (...) morfars Barbiehand.⁸³

Framst representeras denna dimension av beskrivningar av karaktärernas utseende i positiv bemärkelse vars funktion verkar vara att pådyvla karaktären en viss indirekt femininet.

Aktiviteter och beteende

I texten utför karaktärerna en del aktiviteter samt betar sig på ett sätt som kan ses som traditionellt feminint.

Han satt i gunstoln å virka en sydstatsflagga.⁸⁴ (Morfar)

Morfar fnissa så han kikna (...)⁸⁵

Så höjde han med ens höger arm. Till ett Sieg Heil, trodde ja först, men de blev en försmädla liten vinkning me den arbetskygga handen i stället.⁸⁶ (Pyret om Morfar)

Ja minns att han bruka läsa för mä innan John Blund kom ut ur garderoben å gnugga sand i ögerna på mä. De va Plupp, Klas Klättermus, Babar...⁸⁷ (Pyret om Morfar)

⁷⁶ Ibid. s. 96

⁷⁷ Teratologen, Nikanor: *Äldreomsorgen i Övre Kågedalen* (Stockholm, Norstedts, 1992) s. 266

⁷⁸ Ibid. s. 210

⁷⁹ Ibid. s. 273

⁸⁰ Ibid. s. 167

⁸¹ Ibid. s. 265

⁸² Ibid. s. 122

⁸³ Ibid. s. 312

⁸⁴ Ibid. s. 40

⁸⁵ Ibid. s. 193

⁸⁶ Ibid. s. 280

⁸⁷ Ibid. s. 69

Han borra ner ansiktet mellan soffkuddarna å buuäää.a...⁸⁸(Annan karaktär)

- Ja höll just på å baka, men kom in ska du få dä n'tår å n'hutt, bjöd Silvergran me en flott gest.⁸⁹ (Annan karaktär)

- Säjduidé, låtdäsånu, kokettera Silvergran. – Int va du så angelägen sist ja träffa dä.⁹⁰
(Annan karaktär)

Hugo fortsatte å präkka på me storbake, han pensla just en tumöraladåb me sirap, ketchup å strössel. Morfar bläddra förstrött i ett nummer av svensk Damtidning.⁹¹

Morfar flacka me ögera å sökte hjälp, men Hugo klippte bara skälmskt me ögonfransarna å ja blunda å nynna en fin bit av Hepstars för mä själv.⁹²

Han pulla mä hårt me sina valkiga nävar.⁹³ (Annan karaktär på Pyret)

I texten används en jargong som skapar en tydlig polarisering mellan de manliga karaktärerna och dessa tilldelas olika roller med hjälp av de olika aktiviteter som de utför och vilket sorts beteende som kommer fram. Feminiseringen av Morfar med hjälp av kvinnliga attribut och feminiserade beskrivningar av hans utseende kompletteras även av hans feminiserade aktiviteter (exempelvis virkning) och hans feminiserade beteende (exempelvis fnissandet).⁹⁴

Morfars och Pyrets relation

Morfar och Pyrets relation representeras av tre olika dimensioner: Förälder – barn, en vänskapsrelation och en fysisk relation. Morfar är förälder till Pyret och uppfostrar honom, lär honom hur han ska attrahera en partner, föder honom med mat, ger honom logi, kysser, kramar och älskar honom. Trots bokens förvridna version av dessa sysslor kan de ändå ses som självklara för en familjär relation. En förälders uppgift är att uppfostra och utveckla sitt barn för att förbereda det för livet. Morfar själv försöker utbilda Pyret som ska bli nästa ”Morfar”, en titel som står för mer än bara blodsband. På det viset kan även den dimensionen ses som en relation mellan en lärare och en elev. Men Morfar och Pyret är också vänner och har en maskulin kompisrelation där Morfar är den dominerande parten och Pyret följeslagare. Polarisingen: gärningsman – offer är även den relevant. Pyret verkar även vara i en

⁸⁸ Teratologen, Nikanor: *Äldreomsorgen i Övre Kågedalen* (Stockholm, Norstedts, 1992) s. 218

⁸⁹ Ibid. s. 305

⁹⁰ Ibid. s. 304

⁹¹ Ibid. s. 306

⁹² Ibid. s. 308

⁹³ Ibid. s. 321

⁹⁴ En vidareutveckling av Morfars sexualitet och genus återfinns under rubriken: Morfars sexualitet.

beroendesituation till Morfar i egenskap av minderårig som förstärks av familjebandet. Det fysiska förhållandet framgår dock tydligt i texten och beskrivs ofta med ord som älska, kärlek och liknande:

Vi gick in å la oss me kläderna på. Mitt i natten vakna vi å älska mjukt å fint.⁹⁵
(Morfar och Pyret)

Ja gav mä inte... båda upp all min kärlek till morfar...⁹⁶

Å mens vi älska tvinga han mä å berätta min käraste sexdröm...⁹⁷ (Morfar och Pyret)

Också i detta fall blir texten ytterst provokativ, deras incestuösa relation redogörs inte bara i detalj utan Pyret varken protesterar eller upplever Morfar eller sex med denne som äcklande och fränstötande. Pyret förkroppsligar därför många tabun på en gång med en oslagbar effekt: han är släkt med morfar och deras samliv är därför incestuöst, han är minderårig och ålderskillnaden är väldigt stor, han är av manligt kön och deras samliv är därmed ett homosexuellt sådant. Formuleringarna i texten lämnar inte heller läsaren åt att formulera sin egna moraliska värderingar eller fördömer karaktärernas handlingar, tvärtom, i texten förmedlas ett helt nytt trossystem av etik och moral där detta formuleras tvärtom emot samhällsnormen. Detta framträder typiskt i texten när Morfar ber Pyret definiera de sju dödsynderna:

- Vilka ä dom 7 dödssynderna?
- Ödmjukhet, givmildhet, kyskhet, unnsamhet...
- Å mer!
- Äääe... bulimi! saktmod, å strävsamhet...
- Bravo, pyret, du ta då så sakteliga...⁹⁸

De definitionerna är motsatsen till dödsyndernas betydelse inom kristendomen: Högmod (Ödmjukhet), Girighet (Givmildhet), Vällust (Kyskhet), Avund (Unnsamhet), Frosseri (Bulimi), Vrede (Saktmod) och Lättja (Strävsamhet).⁹⁹ Detta blir ett tydligt exempel på att Morfar utbildar Pyret. Morfar föräldrarelation kan även kopplas samman med Gilmores generella definition av manlighet, som nämnts innan, där Morfar skyddar och föder sin avkomma: Pyret. Genom Morfars övertygelse att

⁹⁵ Teratologen, Nikanor: *Äldreomsorgen i Övre Kågedalen* (Stockholm, Norstedts, 1992) s. 157

⁹⁶ Ibid. s. 155

⁹⁷ Ibid. s. 150

⁹⁸ Ibid. s. 94

⁹⁹ De sju dödsynderna: Nationalencyklopedin -
http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=158157_080521

män kan befrukta varandra blir även det tredje kriteriet uppfyllt och fortplantningen är säkrad:

- De va slänntelit... vi tog Gud i hågen närhelst vi fick lust... vi skötte oss själva... vi va rasrena å renrakade... å vi fortplanta oss me stil å smak... långsamt å förståndit... Vi karar hade nöje av varann... kom samman i gamman... men de fick int bli för många av oss... femtusen va en övre gräns...¹⁰⁰ (Morfar berättar)

Morfars sexualitet

Karaktärernas genus är uppbyggt enligt en underförstådd hierarkisk ordning. Morfar är ambivalent i sitt beteende på så vis att han spelar ömsom aktiv, ömsom passiv, ömsom förövare, ömsom offer och han spelar både rollen som ”kvinna” och som man beroende på vilken situation han befinner sig i. När han är passiv omtalar han sig själv som kvinna, spelar ”kvinnans” roll som undergiven eller så används feminina ord och uttryck in anslutning till händelsen:

- Ska du rent pöönt pösen ur mä? råma morfar. (...) Morfar slängde me huvet å gnydde.¹⁰¹ (Morfar har sex med annan karaktär av manligt kön)

Han drog ner trosorna å smorde in de håriga rövålet me svinister.

- Ja ska säja då en sak, Hilding Marlene, å hej er detta: ja är ingen bra kvinna, snyfta han.¹⁰² (Morfar till annan karaktär)

Han va så charmi så ja blev som en ung flicka på nytt!¹⁰³

Vi kasta han i ett groddtråg å börja älska.¹⁰⁴ (Morfar om annan karaktär)

- Mången tack, mumla han förläget. – Ni karar, sa han salvesefullt å la sina händer på våldtäktarnas slokande kukar, vet tamäsatan hur ni ska få en å känna så som n'kvinna.¹⁰⁵ (Morfar efter trekant med två andra karaktärer av manligt kön)

I synnerhet det sista citatet blir intressant ur den aspekten att Morfar blev bunden och tvingad till en trekanten av två andra karaktärer och antyder tre saker: 1) att tvingas till sex, våldtas, får en att känna sig som en kvinna, 2) det är alltså positivt (för Morfar) att bli våldtagen och slutligen 3) att det är positivt (för Morfar) att känna sig

¹⁰⁰ Teratologen, Nikanor: *Äldreomsorgen i Övre Kågedalen* (Stockholm, Norstedts, 1992) s. 34

¹⁰¹ Ibid. s. 173

¹⁰² Ibid. s. 172

¹⁰³ Ibid. s. 122

¹⁰⁴ Ibid. s. 128

¹⁰⁵ Ibid. s. 317

som en kvinna. Symboliskt sett blir detta en extrem form av (ofrivillig) undergivenhet som kan kopplas samman med kvinnans roll som den underordnade parten.

I situationerna där Morfar antar den passiva feminiserade rollen uttrycker han även sin lust och njutning på ett tydligt feminiserat sätt: högljutt och uppskattande:

- Maaoooo... mu-hu, mu-hu, määåh... awwa-awwa-awwaaa...

Jesus... jesus... JEEESUSS! Å-å-å-åå!

Jaaa! mera! å jaaa! Ta mä som ja ä! Rakt upp å ner! Långt in i vinnarhålet!

Ååh-Hilding-uuh-Hilding-mmh-Hilding!

Ååhguuud... du ä så hård... han ä så stor... du kom så långt in i mej... de känns ända upp till hjärtat...Guuud! Djävlers satan, fan i helvete!

Morfar börja flänna, de va för skönt.

- Buuäää! ja älska din ruskiga kuk! Wuuaäää! den ä så rå! Boohooo! knulla skiten ur mä!

Karn va häfti å kärv, precis som morfar vill ha dom. Han staipa å stauka en timma i expressfart, gnissla tänder å växla bryskt håå å ställningar. Han slog morfar blod i me knuten näve å kalla han allt som man bruka kalla sin hjärtevän. Morfar åkalla himmel å helvete, skrek sä hes å va helt förstörd av kättja innan de va över. Karn spruta tyst å sammanbitet, drog upp byxerna över axlarna, sparka morfar på svanskotan å hakan å marschera iväg.¹⁰⁶ (Morfar har sex med annan karaktär av manligt kön)

Det är mannens könsorgan som ger honom njutning och samlaget blir en extrem variant innehållandes en del sexuell aggression (från den andra karaktären) som vanligen förknippas med maskulinitet. Det blir ytterligare ett exempel på problematiken som maskuliniteten känner inför det feminina, att förakta det men samtidigt begära det. Utifrån detta blir aggression under samlag (sexuella aktiviteter) ett uttryck för mannens ambivalenta känslor som upplevs som försvagande och förminskande av hans maskulinitet. Här finns då en tydlig polarisering mellan Morfar och den andra karaktären, vars beteende under samlaget i övrigt, stämmer mer överens med en manlig sexualitet: han är kärv, den aktiva i samlaget (byter ställningar och bestämmer takten), fokus ligger på att han presterar (knallar en timma i expressfart), hans kropp beskrivs knappt utan Morfar lovprisar istället hans kuk som ”stor” och ”hård” och han sprutar ”tyst” och ”sammanbitet”. Han kallar även Morfar saker som ”man kallar sin hjärtevän”, vilket kan antas istället vara raka motsatsen till positiva saker då många saker är rakt tvärtom i boken (som exempelvis dödssynderna som nämns innan).

¹⁰⁶ Teratologen, Nikanor: *Äldreomsorgen i Övre Kågedalen* (Stockholm, Norstedts, 1992) s. 251

Fittföraktet

I boken representeras föraktet mot kvinnor främst av hatet mot det kvinnliga underlivet: vaginan. Den blir mer än en symbol för kvinnor utan förvandlas till ett eget väsen, ett självständigt objekt och ett vapen (nästan i stil med hur kuken brukar personifieras som en styrande part i den manliga sexualiteten):

De va fitterna dom använde när dom tog Norrland ifrån oss!¹⁰⁷

Vagina dentata (vaginan med tänder) är en passande parallell. Symboliken där vaginan representeras av en mun där labia föreställer läppar återfinns i texten:

Hon ä ett as som rök me fittan lika gärna som käften.¹⁰⁸ (Pyret om annan kvinnlig karaktär)

Vagina dentata har genom historien kommit att symboliskt representera motsatsen till avbildningen av fertilitet (födseln) och beteckna mäns rädsla inför att bli kastrerade och slukade av ”munnen” därnere.¹⁰⁹ Inom olika filmer används även vagina dentata-symboliken ofta för att porträttera den kvinnliga sexualiteten som monstros och som ett hot mot den manliga med ansiktslösa monster med slukande munnar. Ett exempel är Alien-filmerna där monstrets ansikte avbildas utan typiska ansiktsdrag (som ögon, näsa, ögonbryn) men med en stor tandad ”mun” som dryper av vätska och slem. Den kvinnliga sexualiteten beskrivs i samband med vagina dentata-symboliken som okontrollerbar, oändlig och som omöjlig att tillfredsställa.¹¹⁰ Även denna symbolik hittas i texten där kvinnorna ses under invasionen ses som otaliga antal och en kraft som inte går att besegra:

Vi stupa me tursakukarna i vädret, tog me oss tjugi fiender var, men dom fortsatte komma...¹¹¹

Fittan, i boken, får även symbolisera världen och de moraliska värden som ett samhälle bygger på, som är tvärt emot Morfars ideologi och samhällsutopi:

¹⁰⁷ Teratologen, Nikanor: *Äldreomsorgen i Övre Kågedalen* (Stockholm, Norstedts, 1992) s. 35

¹⁰⁸ Ibid. s. 104

¹⁰⁹ Hobby, Teresa *Reinforcing the patriarchal myths about Gender and power* (Journal of popular Culture, Vol 34 Issue 2, 2000) s. 39ff

¹¹⁰ Braun och Wilkinson, *Socio-cultural representations of the vagina* (2001, Journal of reproductive and infant psychology. Vol. 19, NO. 1, s. 24-25)

¹¹¹ Teratologen, Nikanor: *Äldreomsorgen i Övre Kågedalen* (Stockholm, Norstedts, 1992) s. 36-37

Dom hjärntvätta dom sårade krigsfångarna å pyrena! Fick dom å älska fittan! å allt annat som gör livet till ett helvete! Arbeta! Nykterhet! Gudfruktighet! Stat å polis! Läkare å militärer! Kung å fosterland! Kontor å fabriker! Banker å kritiker! Byråkrati å marknadsekonomi! Myndigheter å institutioner! Parlamentarism å massmedia! Intellectuella å en allmän opinion! Läs- å skrivskyldighet! Trälförnuft! Slavmoral! Fordringsägare! Ååh Gud! om man ändå hade fått dö! sluppe se krigare bli grisar!¹¹²

Förr i tiden kopplades homosexualitet ihop med rädsla för vagina dentata och den första som ett resultat av den andra inom psykoanalysen.¹¹³ Utifrån detta perspektiv blir vagina dentata-symboliken ett dubbelt hot när det inte bara i Morfars mening förstör samhället och ”rediga män” utan även hotar hans egna sexualitet och självbild. Konsekvensen blir då att mannen förminskas i samlaget genom penetrationen av underlivet samt av att hans självkontroll och förnuft förstörs av driften till fittan. Detta kan ses som en förklaring till varför Morfar fördömer och hatar kvinnor (innehavaren av fittorna) men inte kvinnligheten och tvärtom, anammar de externa attributen för att göra sig själv (och Pyret) till ett erotiskt och begärligt objekt. Den känslomässiga kastrationen som förknippas med vagina dentata, förknippas i boken med vaginan i sig (utan tänder) och kvinnor och genom att hålla sig ifrån dessa bibehåller Morfar sin självständighet och autonomi och han fortsätter vara överordningen. Att begära en annan man är dock fortfarande ett brott mot maskuliniteten. Men sett ur ett annat perspektiv kan homosexualitet ses som det ”bästa” alternativet, då begäret till en annan man innebär ett begär till en jämlik partner och den känslomässiga kastrationen uteblir och mannens auktoritet förblir opåverkad. Detta är dock högst beroende av särskiljandet av kvinna (som kropp och kön) och kvinnlighet (de externa attributen) som genomförs i boken.

Feminiseringens funktion i boken

En av orsakerna till att *Äldreomsorgen i Övre Kågedalen* är en bok där genus är lätt att klarlägga är att den innehåller extremt stereotypa former av kvinnligt och manligt genus samt kvinnlig och manlig sexualitet. Karaktärerna lever i en värld fylld av ständig sexualitet och måttlöst våld. En av de främsta symbolerna för manlig sexualitet är penis och i boken blir det tydligt att även här representerar den de manliga karaktärerna och den sexualitet som förmedlas. Den reduceras i en större

¹¹² Teratologen, Nikanor: *Äldreomsorgen i Övre Kågedalen* (Stockholm, Norstedts, 1992) s. 37

¹¹³ Se exempelvis: Sadger, I ”Zur Aetiologie der konträren Sexualempfindung”, Medizinische Klinik, (1909). Även idag återfinns dessa tankegångar, Se: Bourne, Harold ”A homosexual turns to women” (2003), British journal of Psychotherapy, VOL. 19, Nr. 3, s. 349-354.

utsträckning även till ett objekt, exempelvis då Pyret kläs ut som luder för att kunna få det att rycka i någon kuk. Inte för att attrahera en man utan för att allra främst få en reaktion från hans könsorgan (även om det ena rimligtvis föder det andra).

Till skillnad från andra erotiskt betonade böcker och kommersiell pornografi där manlig sexualitet är rådande men osynlig, blir boken ett experiment med att blottlägga det underförstådda manligt sexuella som vi är så vana vid att uppfatta omedvetet men ovana vid att få mentala bilder av. Bilden av mannen som den dominerade parten med kuken som rådgivare är samma men här står även (förutom penis) homosexualiteten i centrum. Så även om karaktärerna representerar maskulinitet bryter de det största tabut: nämligen att åtrå män. Det kan dock ses som en utveckling av mannens ambivalens inför kvinnans roll som representant för lust, begär och sexualitet där mannen ersätter henne men lånar hennes attribut. Behovet av attribut som högklackat, smink, nattlinnen blir nödvändiga för karaktärernas relationer i boken inte bara för att polarisera de deltagande karaktärernas genus (status) utan även för uppbyggandet av deras sexualitet. Någon måste spela den kvinnliga rollen för att parterna ska ”komplettera” varandra i en sexuell balans, tesen som manlighet till stor del bygger på. De feminina attributen används alltså för att göra vissa av karaktärerna till erotiska objekt. De andra karaktärernas avsaknad av de externa attributen gör de alltså till de dominerande parter som uppskattar och bedömer de uppklädda ”kvinnomännen”.

Mannens sexualitet är distanserad till och symboliseras av penis, utifrån detta blir det nödvändigt att en del av karaktärerna feminiseras för att kunna få något annat att beskriva som för handlingen framåt än två ”kukar” som knullar. Kategorin med feminiserande kroppsord blir en även en del av denna aktion, på grund av att mäns kroppar (sällan) varken beskrivs i detalj (utöver penis) eller är i fokus under sexuella aktiviteter (istället är det penis som är fokus) blir de feminiserande kroppsorden ett sätt att kunna beskriva och diskutera karaktärernas kroppar. Mannens roll som en auktoritär figur vars bidrag är penis har inget utrymme för att uttrycka lust och begär med sin kropp om han inte presterar något med penis i form av en knullmaskin. Feminiseringens funktion är därmed främst att polarisera den manliga populationen av karaktärer, för att kunna föra handlingen framåt. Men samtidigt blir den en del av de grepp som författaren utnyttjar och som i slutändan gör Äldreomsorgen i övre Kågedalen till en lek med ord, moral, etik, kunskap och normer. De förväntningar på normer, etik och genus som de flesta människor

omedvetet när i sina huvuden kommer skakas från grunden och göra läsoplevelsen synnerligen obekvämt, eller ljuvligt, beroende på ens preferenser.

Slutdiskussion

Utifrån ovanstående argumentation blir det relevant att fråga sig om Morfars sammanblandade mix av manliga och kvinnliga egenskaper (...genus, sexuella uttryck, bildspråk...), hur vidriga och stereotypa dessa än må vara – avbildar ett tredje genus, ett androgynt sådant?

Detta förutsätter dock en syn på begreppet androgyn som en blandning av manligt och kvinnligt, istället för ett mystiskt och självständigt tredje genus utan koppling till tidigare. Att detta är svårt att acceptera som idé är förståeligt och jag ser det snarare som ett blygsamt förslag än en slutsats. Å ena sidan är boken en kavalkad i våld, blod och död – å andra sidan är boken väldigt intressant ur ett genusperspektiv, det är svårt att komma till freds med bokens egentliga värde och betydelse, både för litteraturen och för samhället.

Ur läsarens perspektiv förklarar dock denna uppsats (till viss del) svårigheterna med boken men samtidigt dess popularitet. Genom bokens ordval och beskrivningar knuffas läsaren ur sin bekväma vanliga sits och utmanas genom bokens talang för att vända upp och ner på normer, blanda fritt i genus och föreställa sig orgier i död i sitt huvud. Okonventionalitet och provokation har alltid tilltalat ett par få men äcklat många.

Vad är därmed uppsatsens resultat? Analysen avslöjar en utbredd feminisering av bokens karaktärer på flera nivåer. I anslutning till genusteorin blir det klart att karaktärerna polariseras till två grupper: kvinnliga män och manliga män. Det är dock inte självklart att en karaktär platsar i endast en grupp: Morfar själv tillskriver sig både manliga och kvinnliga egenskaper samt spelar de båda rollerna väl. Han verkar även aktivt för en feminisering av Pyret som han utbildar och tränar i sin Morfarlära. Feminiseringen begränsar sig inte även till egenskaper eller externa attribut (som skor och kläder) utan de feminiserade karaktärer får symboliska fittor i form av smultrongrottor och aprikosdoftande dosor. Ett viktigt resultat är också hur kvinnlighet separeras från kvinnan som helhet, där det ena anammas av karaktärerna de själva (kläder, skor, smeknamn etc) och det andra (kvinnan och fittan) hatas och föraktas. Föraktet av fittan blir dock en viktig del i bibehållandet av homosexualiteten i boken mellan karaktärerna, som kopplas till vagina dentata och mannens

kastrationsångest samt Morfars rädsla inför de hjärntvättande fittorna som representerar samhällsfördärv i hans ögon.

Vad är därmed mitt bidrag till den avsaknad av forskning som råder kring *Äldreomsorgen i övre Kågedalen*? För det första, en stark uppmaning till andra studenter att läsa hans böcker. För det andra, en uppsats med tankvärda resultat som förhoppningsvis ger idéer till andra mer omfattande studier av detta fascinerande författarskap.

Referensförteckning

Bourne, Harold *A homosexual turns to women* (British journal of Psychotherapy, Vol. 19, Nr. 3, 2003)

Braun, V. Wilkinson, S *Socio-cultural representations of the vagina* (Journal of reproductive and infant psychology. Vol. 19, NO. 1, 2001)

Gilmore, David D: *Manhood in the making – Cultural concepts of masculinity* (New Haven & London, Yale University Press, 1990)

Hansson, C. Entzenberg, C *Modern litteraturteori del 1: från rysk formalism till dekonstruktion* (Studentlitteratur, 1993)

Hirdman, Anja: *Den ensamma fallosen* (Stockholm, Atlas, 2008)

Hirdman, Yvonne: *Genus, om det stabila föränderliga former* (Malmö, Liber, 2001)

Hobby, Teresa *Reinforcing the patriarchal myths about Gender and power* (Journal of popular Culture, Vol. 34 Issue 2, 2000)

Provins (Nr. 1, Årgång 25, 2005)

Sadger, I *Zur Aetiologie der konträren Sexualempfindung* (Medizinische Klinik, 1909)

Teratologen, Nikanor: *Apsefiston* (Vertigo, 2002)

Teratologen, Nikanor: *Äldreomsorgen i Övre Kågedalen* (Stockholm, Norstedts, 1992)

Internet

De sju dödssynderna: Nationalencyklopedin -
http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=158157_080521

Hansen, Peter *Den gråtande mannen* (2004), Tvärsnitt 1:04
<http://www.vr.se/huvudmeny/arkiv/2004/tvvarsnittnr12004.4.64fbca2110dabf7901b8000662.html> 080518

Könsrock: <http://sv.wikipedia.org/wiki/Könsrock> 080429

Onkel kånkel och hans kånkelbär:

http://sv.wikipedia.org/wiki/Onkel_Kånkel_and_his_kånkelbär 080429

Övrigt

Teratologens återkomst – berättelsen om den farlige författaren, dokumentärt inslag i SVT1:s program Nike av David Lagercrantz (1997)